

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 587/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen väkivallan vastaisen työn rakenteiden selkeyttämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sofia Virta /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 587 vp:

Minkälaisin valtakunnallisin toimin hallitus pyrkii selkeyttämään väkivallan vastaisen työn rakenteita, lisäämään niiden velvoittavuutta sekä turvaamaan väkivallan vastaista työtä kunnissa ja tulevilla hyvinvointialueilla?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelma pitää sisällään useita toimenpiteitä, joiden avulla väkivallan vastaisen työn rakenteita kehitetään ja tuetaan tällä hallituskaudella.

Istanbulin sopimus ja Lanzaroten sopimus ovat lain tasolla Suomessa velvoittavia, hyvin laaja-alaisia ihmisoikeussopimuksia, jotka sisältävät runsaasti velvoitteita julkiselle vallalle naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan sekä lapsiin kohdistuvan seksuaalisen väkivallan torjumiseksi. Väkivallan vastaista työtä ohjaavat toimintaohjelmat, kuten Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelma, Väkivallaton lapsuus -toimenpideohjelma 2020–2025 ja toimeenpanosuunnitelma sekä Lanzaroten sopimusten kansallinen toimeenpanosuunnitelma vuosille 2022–2025. Paraikaa ollaan laatimassa toista Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelmaa, joka kattaa vuodet 2022–2025.

Turvakotilaki tuli voimaan vuonna 2015, jonka myötä rahoitusvastuu turvakotipalveluista tuli valtiolle ja palvelun järjestämisvastuu THL:lle. Turvakotiverkoston maantieteellinen kattavuus ja perhepaikkojen määrä on kasvanut merkittävästi vuodesta 2015. Seksuaalirikosten uhrien SERI-tukiverkostoa rakennetaan myös valtakunnallisesti kattavaksi. Kaikilla viidellä yliopistollisen keskussairaalan alueella on SERI-tukikeskus ja sen lisäksi näille on avattu tai ollaan avaamassa useita ns. satelliittikeskuksia.

Hallituskauden aikana on edistetty lapsiystävällistä Barnahus-LASTA-toimintaa, jossa kehitetään ja juurrutetaan kaltoinkohtelun ja seksuaalisen hyväksikäytön vastaisen työn mallia. Työtä tehdään yliopistollisten keskussairaaloitten alueilla ja työtä tuetaan THL:n, poliisihallituksen ja syyt-

täjäviraston valtakunnallisten koordinaattoreiden avulla. Barnahus-työ on osa osaamis- ja tukikeskustoimintaa (OT), jota kehitetään vastaamaan kaikista vaativimpiin lasten, nuorten ja perheiden erityiskysymyksiin. Väkivallan vastaista työtä huomioidaan myös osana Tulevaisuuden sote-keskus- ja perhekeskustoiminnan kehittämistä.

Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan toimikunta (NAPE) on valinnut vuoden 2021 toimintansa yhdeksi painopistealueeksi väkivallan vastaisen työn rakenteiden kehittämisen. THL:ssa toimii väkivallan vastaisen työn osaamiskeskittymä, joka tukee väkivallan vastaisen työn menetelmien kehittämistä, tutkimusta ja juurruttamista osaksi palvelurakenteita. STM ja THL ovat laatimassa Naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelman mukaisesti vuoden 2022 aikana ohjeet kunnille ja hyvinvointialueille lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinaatorakenteiden ja lähisuhdeväkivallan vastaisen toiminnan järjestämiseksi. Ohjeet tulevat sisältämään käytännön esimerkkejä toimivista toimintamalleista, monialaisesta yhteistyöstä sekä kirjallisten hoito- ja palvelupolkujen laatimisesta lähisuhdeväkivallan uhrien ja tekijöiden sekä väkivallalle altistuvien lasten auttamiseksi. Työssä panostetaan moniammatillisen yhteistyön lisäämiseen, mm. MARAK-projekti yhteistyössä poliisihallituksen kanssa. Projektissa on kehitetty poliisin puuttumisen menetelmiä lähisuhdeväkivaltaan.

Alueellisessa väkivallan vastaisessa työssä strateginen suunnittelu ja yhteisen toiminnan koordinaatio ovat avainasemassa. Kansallinen väkivallan vastainen työ perustuu osin säädöksiin ja osin laajoihin toimintaohjelmiin. Suositusten mukaan kunnissa ja tulevilla hyvinvointialueilla väkivallan vastaisen työn tulisi olla koordinoitua ja mallinnettua. Tällä hetkellä kahdeksan aluetta on maininnut väkivaltatyön yhtenä tulevaisuuden sosiaali- ja terveystyökeskus -ohjelman kehittämisen osa-alueena. Alueet ovat hyvin erilaisissa vaiheissa väkivaltatyön kehittämisen osalta.

Alueiden ja kuntien tukemista tullaan jatkossakin tarvitsemaan. Esimerkiksi STM:n ja Kuntaliiton vuonna 2008 antamien Tunnista, turvaa ja toimi -ohjeiden mukainen väkivaltatyö ei vieläkään toteudu, ja sote-uudistuksessa väkivalta on yksi ratkaistava sosiaalinen ongelma muiden laajojen kokonaisuuksien joukossa. Väkivallan uhreille, tekijöille sekä väkivallalle altistuville lapsille tulisi olla tarjolla tehokkaita hoito- ja palvelukokonaisuuksia. Suunnitelmallinen työtapa edellyttää joka hallinnon tasolla nimettyä koordinoivaa tahoa. Kehittämishankkeiden päätyttyä tavoitteena on, että alueilla tulisi olla nimettynä pysyvät väkivallan vastaisen työn koordinaattoritahot ja että osaan sote-ammattilaisten työnkuvia sisällyttäisiin väkivallan vastaisen työn vastuuta.

Helsingissä 9.11.2021

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru